

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ**

Αυτοτελές Τμήμα
Συλλογικών Οργάνων

**Ηράκλειο, 3 Δεκεμβρίου 2025
Αρ. πρωτ.: 417165**

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Ελευθερίας
Ταχ. Κώδικας : 712 01
Πληροφορίες : Νίκη Βαρδιάμπαση
Τηλέφωνα : 2813400233
e-mail : tyso@crete.gov.gr

ΠΡΟΣ: - Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης
- Δ/ση Σχεδιασμού & Περιφερειακού
Προγράμματος Ανάπτυξης ΠΚ

ΚΟΙΝ: - Αντιπεριφερειάρχες ΠΕ και ΠΚ
- Γενικές Δ/σεις ΠΚ

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση της αριθ. **1275/2025** απόφασης Περιφερειακής Επιτροπής.

Σας διαβιβάζουμε συνημμένα, για τις δικές σας ενέργειες, αντίγραφο της αριθμ. **1275/2025** απόφασης της Περιφερειακής Επιτροπής (**πρακτικό Ν°30/01-12-2025**), που αφορά στην **Έγκριση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) 2026-2030 Περιφέρειας Κρήτης και εισήγηση στο Περιφερειακό Συμβούλιο για έγκριση.**

Η Προϊσταμένη του Τμήματος

Νίκη Βαρδιάμπαση

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Περιφερειάρχη
- Αναπληρωτή Περιφερειάρχη Κρήτης
- Εκτελεστικό Γραμματέα ΠΚ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
ΑΔΑ:**

**Απόσπασμα Πρακτικού Ν°30/01-12-2025
Αριθμός Απόφασης: 1275/2025**

Στο Ηράκλειο σήμερα **Δευτέρα 1 Δεκεμβρίου 2025 και ώρα 11:00** συνήλθε σε συνεδρίαση η **Περιφερειακή Επιτροπή** (περιφερειακό κατάστημα, πλατεία Ελευθερίας 01), ύστερα από την με αριθ. πρωτ.: **406408/26-11-2025** πρόσκληση της προέδρου της.

Στη συνεδρίαση, στην οποία κλήθηκαν νόμιμα τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη, παραβρέθηκαν:

1	Λιονή Μαρία	Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Ρεθύμνου	Πρόεδρος Επιτροπής
2	Καμπουράκης Εμμανουήλ	περιφερειακός σύμβουλος	τακτικό μέλος
3	Σαρρής Μιχαήλ	» »	» »
4	Μπαλαντίνος Σπυρίδων	» »	» »
5	Παπαβασιλείου Νεκτάριος	» »	» »
6	Μαράκη – Μπελαδάκη Ελένη	» »	Αντιπρόεδρος Επιτροπής
7	Σμπώκος Βασίλειος		
8	Μανουσάκης Νικόλαος	» »	τακτικό μέλος

Από τη συνεδρίαση απουσίαζε το μέλος της επιτροπής κ. Δανέλλης Σπυρίδων.

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν ακόμα οι κ.κ.: Αγαπάκης Γεώργιος προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών ΠΚ, Τριαματάκη Χαρά προϊσταμένη Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων ΠΕ Ηρακλείου, Κοκοσάλης Ανδρέας προϊστάμενος Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης ΠΚ, Παπαδάκης Αντώνιος προϊστάμενος Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας ΠΚ, Σουλτάτου Ιωάννα προϊσταμένη Διεύθυνσης Οικονομικού ΠΚ, Ζερβού Ευδοξία προϊσταμένη Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης ΠΚ, Αλεξάκης Νικόλαος προϊστάμενος Διεύθυνσης Τουρισμού ΠΚ, Λουκαδάκη Μαρία προϊσταμένη Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας ΠΚ, Πλουμίδα Ελένη προϊσταμένη Αυτοτελούς Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας ΠΚ, Μαργιούλα Ελισάβετ προϊσταμένη Διεύθυνσης Ανάπτυξης ΠΕ Λασιθίου, Μυλωνάκης Μιχαήλ Προϊστάμενος τμήματος Προμηθειών Δ/σης Οικονομικού ΠΚ, Ρομπογιαννάκης Εμμανουήλ Προϊστάμενος τμήματος Τήρησης Διπλογραφικού Συστήματος Δ/σης Οικονομικού ΠΚ, Φραγκιουδάκη Μαρία προϊσταμένη Τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Δ/σης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας ΠΕ Ηρακλείου, Μαδούλκα

Βασιλική Προϊσταμένη Αυτοτελούς Τμήματος Ευρωπαϊκών, Διεθνών θεμάτων & Ανάπτ. Συνεργασιών ΠΚ, Σηφομιχελάκης Εμμανουήλ υπάλληλος τμήματος Πολιτισμού και Αθλητισμού ΠΕ Ηρακλείου Διεύθυνσης Πολιτισμού και Αθλητισμού ΠΚ, Μαρής Βασίλειος πολίτης και Κριαρά Αθηνά νομική Σύμβουλος (θέμα 07) και για την τήρηση των πρακτικών οι: Βαρδιάμπαση Νίκη, Νικάκη Δέσποινα και Θωμά Μισέλ υπάλληλοι του Αυτοτελούς Τμήματος Συλλογικών Οργάνων.

Η πρόεδρος της Επιτροπής ύστερα από τη διαπίστωση απαρτίας, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης με τα παρακάτω θέματα ημερήσιας διάταξης:

ΘΕΜΑ 01^ο: Έγκριση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) 2026-2030 Περιφέρειας Κρήτης και εισήγηση στο Περιφερειακό Συμβούλιο για έγκριση.

Η Περιφερειακή Επιτροπή έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) του Ν. 2690/1999: «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις»,

β) του Ν. 3852/2010: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»,

γ) του άρθρου 11 του Ν. 4013/2011(ΦΕΚ 204/τ.Α/2011) «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)»,

δ) του Ν. 4270/14 (ΦΕΚ 143 Α/28-06-2014): Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις,

ε) του Π.Δ.80/2016 (ΦΕΚ 145/τ.Α/5-2016) «Ανάληψη Υποχρεώσεων από τους Διατάκτες»,

στ) του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147^Α) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4782/9.3.2021 (ΦΕΚ 36 τ.Α),

ζ) του αρθ. 35 του Ν. 5013/2023: «Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις»,

η) του Ν 5056/2023: «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου δήμων, παρακολούθηση επιδόσεων τοπικής αυτοδιοίκησης οικονομική και διοικητική διαχείριση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ευζωία των ζώων συντροφιάς, κατασκευή και αναβάθμιση λειτουργούντων χερσαίων συντορικών σταθμών και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών»,

όπως ισχύουν.

2. Το Π.Δ. 149/2010: «Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης»(ΦΕΚ 242/27-12-2010, τεύχος Α'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με την αριθμ. **1218/ΦΕΚ 762 τ. Β' / 26-02-2021** Απόφαση Συντονίστριας Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.

3. Τη με αριθμ. 2/2024 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου (πρακτικό Ν° 1/02-01-2024), που αφορά στην **Εκλογή τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Περιφερειακής Επιτροπής Περιφέρειας Κρήτης**, για το πρώτο ήμισυ της αυτοδιοικητικής περιόδου 2024-2028 και συγκεκριμένα για την περίοδο από 02/01/2024 έως 30/06/2026.

4. Τη με αριθμ. πρωτ.: 466345/30-12-2024 απόφαση του Περιφερειάρχη Κρήτης που αφορά στον ορισμό προέδρου της Περιφερειακής Επιτροπής της κας Λιονή Μαρίας Αντιπεριφερειάρχη ΠΕ Ρεθύμνου από 02-01-2025 (επόμενη της λήξης της προηγούμενης θητείας της) έως 31-12-2025.

5. Την αριθμ. 1/2024 απόφαση Περιφερειακής Επιτροπής (πρακτικό Ν° 1/19-01-2024), που αφορά στην εκλογή Αντιπροέδρου Περιφερειακής Επιτροπής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 175 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως έχει

τροποποιηθεί και ισχύει με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 19 του ν. 5056/2023.

6. Το με αρ. πρωτ. **409084/27-11-2025** έγγραφο της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης ΠΚ, στο οποίο αναφέρονται τα παρακάτω:

«Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α'/07-06-10) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», & του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133 Α')-Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι», όπως ισχύουν σήμερα.
2. Τις διατάξεις του Π.Δ. 149/2010 (ΦΕΚ 242/Α'/27.12.10) «Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.
3. Τον Ν. 4635/2019 (ΦΕΚ Α' 167/30-10-2019) «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.
4. Το Σχέδιο του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) της Προγραμματικής Περιόδου 2026-2030.

Σε συνέχεια της κατάρτισης του νέου ΕΠΑ 2026 - 2030, η Περιφέρεια Κρήτης καλείται να διαμορφώσει το δικό της Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) για την προγραμματική περίοδο 2026 - 2030.

Με βάση την επιτυχημένη πορεία της προγραμματικής περιόδου 2021–2025, το νέο ΠΠΑ 2026 - 2030 της Περιφέρειας Κρήτης διαμορφώνεται σε συνέργεια με τις κατευθύνσεις του νέου ΕΠΑ και προσαρμόζεται στα δεδομένα, στις νέες εξελίξεις και στις αναπτυξιακές ανάγκες της Κρήτης, όπως αυτές προκύπτουν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και τη SWOT ανάλυση.

Το νέο ΠΠΑ, βασίζεται και υποστηρίζει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2024–2028, το οποίο οραματίζεται μια Κρήτη δυναμική, βιώσιμη, ευφυή, με κοινές αξίες και κοινωνική συνοχή, δημιουργική, με ισχυρή ταυτότητα και αυτοπεποίθηση.

Παράλληλα, λαμβάνει υπόψη τις κατευθύνσεις του ΕΠ Κρήτη 2021–2027, ενισχύοντας τη συνοχή και τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμματικών κειμένων.

Στο πλαίσιο αυτό το ΠΠΑ Περιφέρειας Κρήτης για την προγραμματική περίοδο 2026–2030 οργανώνεται στους παρακάτω 6+1 Αναπτυξιακούς Στόχους (ΑΣ):

1. Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη
2. Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών
3. Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα
4. Ψηφιακός Μετασχηματισμός
5. Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός
6. Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης
7. Διοικητική Υποστήριξη.

Ο προϋπολογισμός του νέου ΠΠΑ 2026-2030 ανέρχεται σε 200.000.000,00€ και κατανέμεται στους Αναπτυξιακούς Στόχους ως εξής:

Αναπτυξιακός Στόχος	Κατανομή Π/Υ
Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη	19.050.000,00 €
Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών	70.000.000,00 €
Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα	29.000.000,00 €
Ψηφιακός Μετασχηματισμός	2.850.000,00 €
Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός	38.000.000,00 €
Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης	34.000.000,00 €
Διοικητική Υποστήριξη	7.100.000,00 €
ΣΥΝΟΛΟ	200.000.000,00 €

Μετά από τα παραπάνω

Υποβάλλουμε

Το Σχέδιο Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2026-2030 και παρακαλούμε για τις δικές σας ενέργειες»

7. Την εισήγηση του κ. Ανδρέα Κοκοσάλη, προϊσταμένου Διεύθυνσης Σχεδιασμού & Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης ΠΚ
8. **Τις απόψεις της Προέδρου και των μελών της Επιτροπής.**
Ύστερα από διαλογική συζήτηση,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Α. Εγκρίνει το Σχέδιο Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2026-2030, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Ο προϋπολογισμός του νέου ΠΠΑ 2026-2030 ανέρχεται σε 200.000.000,00€ και κατανέμεται στους Αναπτυξιακούς Στόχους ως εξής:

Αναπτυξιακός Στόχος	Κατανομή Π/Υ
Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη	19.050.000,00 €
Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών	70.000.000,00 €
Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα	29.000.000,00 €
Ψηφιακός Μετασχηματισμός	2.850.000,00 €
Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός	38.000.000,00 €

Αναπτυξιακός Στόχος	Κατανομή Π/Υ
Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης	34.000.000,00 €
Διοικητική Υποστήριξη	7.100.000,00 €
ΣΥΝΟΛΟ	200.000.000,00 €

Β. εισηγείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο την έγκριση του, σύμφωνα και με όσα αναφέρονται και στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης.

Στην παρούσα απόφαση:

- **ψήφισε κατά** ο Περιφερειακός Σύμβουλος και Τακτικό μέλος της Επιτροπής **κ. Νικόλαος Μανουσάκης**, ο οποίος ανέφερε ότι επιφυλάσσεται να τοποθετηθεί κατά τη συζήτηση του θέματος στο Περιφερειακό Συμβούλιο, ως παράταξη «ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΚΡΗΤΗΣ».
- **δήλωσε παρών** ο Περιφερειακός Σύμβουλος και Αντιπρόεδρος της επιτροπής **κ. Βασίλειος Σμπώκος**.

Αφού συντάχθηκε το παρόν υπογράφεται ως παρακάτω:
 Ηράκλειο, **1-12-2025**

Η πρόεδρος
της Περιφερειακής Επιτροπής

Τα μέλη

Λιονή Μαρία
Αντιπεριφερειάρχης
Π.Ε. Ρεθύμνου

Κατάρτιση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2026-2030

ΕΠΑ 2026-2030

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΠΑ) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

α) *Περιγραφή του φορέα κατάρτισης (Θεσμικό πλαίσιο, αποστολή, τομείς παρέμβασης).*

Η Περιφέρεια Κρήτης είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης β' βαθμού, η λειτουργία και η οργάνωσή της καθορίζονται από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) που εγκρίθηκε με το Π.Δ. 149/2010 (ΦΕΚ Α' 242) και τροποποιήθηκε με την Απόφαση 1218/2021 της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (ΦΕΚ Β' 762/26.02.2021).

Αποστολή της είναι η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής και της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης της Κρήτης, μέσω του σχεδιασμού και της υλοποίησης πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών στρατηγικών. Η Περιφέρεια Κρήτης στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και στη διατήρηση της κοινωνικής και περιβαλλοντικής ισορροπίας του νησιού.

Οι τομείς παρέμβασής της περιλαμβάνουν:

- Αναπτυξιακό προγραμματισμό, επιχειρηματικότητα και καινοτομία,
- Υποδομές, περιβάλλον, ενέργεια και βιώσιμη ανάπτυξη,
- Αγροτική ανάπτυξη και πρωτογενή τομέα,
- Δημόσια υγεία, κοινωνική μέριμνα και εκπαίδευση,
- Πολιτισμό, τουρισμό, απασχόληση και εμπόριο,
- Μεταφορές, επικοινωνίες και πολιτική προστασία,
- καθώς και ψηφιακή διακυβέρνηση και διοικητική υποστήριξη

β) Μεθοδολογία κατάρτισης ΤΠΑ/ΠΠΑ

Η κατάρτιση του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) 2026-2030 της Περιφέρειας Κρήτης βασίστηκε σε μια συστηματική, συμμετοχική και τεκμηριωμένη διαδικασία, υπό τον συντονισμό της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης, σύμφωνα με τις αρμοδιότητές της όπως ορίζονται στον Ο.Ε.Υ. της Περιφέρειας Κρήτης.

Αρχικά, πραγματοποιήθηκε αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του προηγούμενου ΠΠΑ 2021-2025, με ανάλυση δεδομένων, δεικτών και αξιοποίηση στοιχείων από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Στη συνέχεια, καταρτίστηκε το αναπτυξιακό πλαίσιο προτεραιοτήτων σε αντιστοιχία με τους εθνικούς στόχους του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2026-2030.

Η μεθοδολογία περιέλαβε θεματικές και τομεακές συναντήσεις και τηλεδιασκέψεις, με τη συμμετοχή υπηρεσιακών στελεχών, εκπροσώπων των Περιφερειακών Ενοτήτων, Δήμων της Κρήτης, των κοινωνικοοικονομικών εταίρων, των πανεπιστημιακών και ερευνητικών φορέων, καθώς και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, με στόχο την ευρεία συναίνεση και τη διαμόρφωση ολοκληρωμένου πλαισίου αναπτυξιακών προτεραιοτήτων για το νέο ΠΠΑ.

Κατάρτιση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2026-2030

γ) Υφιστάμενη κατάσταση Τομέα/Περιφέρειας (σε σχέση με τους αναπτυξιακούς στόχους)

Η Περιφέρεια Κρήτης καταγράφει σημαντική πρόοδο στους τομείς της κοινωνικής ανάπτυξης, της οικονομίας, της καινοτομίας, των υποδομών και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Διαθέτει υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό, ισχυρή κοινωνική συνοχή, ανεπτυγμένο ακαδημαϊκό και ερευνητικό δυναμικό, καθώς και ένα συνεχώς εκσυγχρονιζόμενο δίκτυο δημόσιων υποδομών και υπηρεσιών. Η παρουσία κορυφαίων ερευνητικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, σε συνδυασμό με τη δυναμική του πολιτισμού, του τουρισμού και της αγροδιατροφής, ενισχύουν τη θέση της Κρήτης ως περιφερειακού κόμβου καινοτομίας, γνώσης και εξωστρέφειας.

Η Περιφέρεια παρουσιάζει σταθερές κοινωνικές επιδόσεις, με χαμηλό δείκτη εξάρτησης, υψηλή απασχόληση και περιορισμένη διαρροή επιστημονικού προσωπικού, επιτυγχάνοντας διαχρονική βελτίωση των κοινωνικών δεικτών και μείωση του κινδύνου φτώχειας. Παρά τα θετικά αυτά δεδομένα, παραμένουν προκλήσεις όπως η δημογραφική γήρανση, ο πληθυσμιακός δυϊσμός μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών και οι ανισότητες πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, πρόνοιας, εκπαίδευσης και αθλητισμού.

Στον τομέα των υποδομών και μεταφορών, υλοποιούνται έργα στρατηγικής σημασίας όπως ο Βόρειος Οδικός Άξονας Κρήτης (ΒΟΑΚ), το Αεροδρόμιο Καστελίου και η ηλεκτρική διασύνδεση Κρήτης-Αττικής, που ενισχύουν τη συνδεσιμότητα και την ενεργειακή ασφάλεια. Ωστόσο, ζητήματα οδικής ασφάλειας, προσβασιμότητας σε απομακρυσμένες περιοχές και συντήρησης υφιστάμενων υποδομών παραμένουν.

Παράλληλα, η Περιφέρεια διαθέτει πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό κεφάλαιο, υψηλό δυναμικό ΑΠΕ, εκτεταμένες προστατευόμενες περιοχές και διεθνώς αναγνωρισμένη ταυτότητα μέσω του τουρισμού, της αγροδιατροφής και της μεσογειακής διατροφής (UNESCO). Αδυναμίες όπως η χαμηλή διασύνδεση έρευνας και παραγωγής, η περιορισμένη ψηφιακή ωριμότητα των ΜΜΕ, η εποχικότητα του τουρισμού και οι περιβαλλοντικές πιέσεις της κλιματικής αλλαγής εξακολουθούν να περιορίζουν τη συνολική αναπτυξιακή δυναμική της Περιφέρειας.

Οι ευκαιρίες της νέας προγραμματικής περιόδου (ΕΣΠΑ 2021–2027, ΕΠΑ 2026–2030, Ταμείο Ανάκαμψης) επικεντρώνονται στη χρηματοδότηση στους παραπάνω τομείς. Ωστόσο, οι απειλές που σχετίζονται με την κλιματική κρίση, τις οικονομικές αβεβαιότητες, την ενεργειακή αστάθεια και την τεχνολογική ανισότητα ενδέχεται να εντείνουν τις περιφερειακές ανισορροπίες, απαιτώντας ολοκληρωμένο στρατηγικό σχεδιασμό και ισχυρή θεσμική ικανότητα της Περιφέρειας.

Η ανάλυση SWOT που ακολουθεί αποτυπώνει τη συνολική εικόνα της Περιφέρειας σε σχέση με τους αναπτυξιακούς στόχους του ΕΠΑ, αναδεικνύοντας τα δυνατά και αδύναμα σημεία της, καθώς και τις ευκαιρίες και απειλές για τη μελλοντική της ανάπτυξη.

Κατάρτιση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2026-2030

Δυνατά Σημεία (Strengths): - Υψηλό επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού, σημαντικές επιδόσεις στην απασχόληση χαμηλός κίνδυνος φτώχειας και μειούμενες ανισότητες. - Βελτιωμένη επίδοση καινοτομίας – υψηλή βαθμολογία στο Regional Innovation Scoreboard. - Σημαντικά ΑΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα με διεθνή δραστηριότητα (ΙΤΕ, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πολυτεχνείο Κρήτης, ΕΛΜΕΠΑ). - Ισχυρή εξειδίκευση σε εξαγωγικούς τομείς (τουρισμός, τρόφιμα, e-commerce). - Μέγιστη εγκατεστημένη ισχύ και μέγιστη συμμετοχή ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά. - Συνεχής αναβάθμιση δημόσιων υποδομών και υλοποίηση έργων στρατηγικής σημασίας (ΒΟΑΚ, Αεροδρόμιο Καστελίου, ηλεκτρική διασύνδεση Κρήτης–Αττικής). - Πλούσιο τουριστικό προϊόν, ισχυρή πολιτιστική κληρονομιά και αναγνωρίσιμα αγροτικά προϊόντα. - Πλούσιο φυσικό κεφάλαιο και υψηλό δυναμικό αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.	Αδύναμα Σημεία (Weaknesses): - Δημογραφική γήρανση και πληθυσμιακός δυϊσμός μεταξύ υπαίθρου και αστικών περιοχών - Περιορισμένη διασύνδεση έρευνας–επιχειρήσεων και χαμηλή επιχειρηματική δαπάνη R&D. - Ανισότητες στην πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, πρόνοιας, εκπαίδευσης και αθλητισμού. - Ελλείψεις σε υποδομές μεταφορών, χαμηλή οδική ασφάλεια και ανεπάρκεια συντήρησης οδικού δικτύου. - Χαμηλή τεχνολογική ετοιμότητα και χαμηλές ψηφιακές δεξιότητες, ειδικά στις ΜΜΕ. - Υψηλή κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στα κτίρια. - Εποχικότητα του τουρισμού και εξάρτηση από λίγους παραγωγικούς τομείς.
Ευκαιρίες (Opportunities): - Χρηματοδοτήσεις της νέας προγραμματικής περιόδου (ΕΣΠΑ 2021–2027, ΕΠΑ 2026–2030, Ταμείο Ανάκαμψης). - Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού, βελτίωση πρόσβασης σε υπηρεσίες και κοινωνική συνοχή. - Αξιοποίηση ΑΕΙ κα Ερευνητικών	Απειλές (Threats): - Γεωπολιτική αστάθεια και μεταναστευτικές ροές. - Κλιματική αλλαγή και φυσικές καταστροφές (πλημμύρες, λειψυδρία, διάβρωση). - Επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, εκδήλωση νέων ανισοτήτων.

Κατάρτιση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2026-2030

φορέων για μεταφορά τεχνογνωσίας και καινοτομίας. • Νέα επενδυτικά εργαλεία για ΑΠΕ, γεωργία ακριβείας, έξυπνες πόλεις και ψηφιακό μετασχηματισμό. • Δημιουργία αλυσίδων αξίας και ενίσχυση εξαγωγικών κλάδων. • Βελτίωση υποδομών μεταφορών, πράσινης κινητικότητας και συνδεσιμότητας. • Διεθνοποίηση ΜΜΕ, πιστοποίηση προϊόντων και αύξηση εξωστρέφειας.	• Δομικές αδυναμίες της οικονομίας και χαμηλή ανταγωνιστικότητα σε ορισμένους κλάδους. • Αργοί ρυθμοί μετάβασης στην κυκλική οικονομία και νέο κύμα ευρωπαϊκών κανονισμών και δεσμεύσεων στη χρηματοδότηση της διαχείριση των αποβλήτων. • Δημογραφικές και κοινωνικοοικονομικές ανισορροπίες μεταξύ υπαίθρου και αστικών περιοχών.
---	---

δ) Αναπτυξιακή στρατηγική του ΤΠΑ/ΠΠΑ

Συνεχίζοντας την επιτυχημένη πορεία της προγραμματικής περιόδου 2021–2025, το νέο ΠΠΑ 2026–2030 της Περιφέρειας Κρήτης διαμορφώνεται σε συνέργεια με τις κατευθύνσεις του νέου ΕΠΑ και προσαρμόζεται στα δεδομένα, στις νέες εξελίξεις και στις αναπτυξιακές ανάγκες της Κρήτης, όπως αυτές αναδεικνύονται από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και τη SWOT ανάλυση.

Βασίζεται και υποστηρίζει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2024–2028, το οποίο οραματίζεται **μια Κρήτη δυναμική, βιώσιμη, ευφυή, με κοινές αξίες και κοινωνική συνοχή, δημιουργική, με ισχυρή ταυτότητα και αυτοπεποίθηση.**

Παράλληλα, λαμβάνει υπόψη τις κατευθύνσεις του ΕΠ Κρήτη 2021–2027, ενισχύοντας τη συνοχή και τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμματικών κειμένων.

Ειδικότερα, το αναπτυξιακό πλαίσιο του ΠΠΑ Περιφέρειας Κρήτης 2026–2030 οργανώνεται στους παρακάτω 6+1 Αναπτυξιακούς Στόχους (ΑΣ), οι οποίοι αποτυπώνουν τις κύριες προτεραιότητες του Προγράμματος.

ΑΣ1 – Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη

Ο ΑΣ1 ευθυγραμμίζεται πλήρως με τη φιλοσοφία της «Δίκαιης και Συμπεριληπτικής Κοινωνίας» και στοχεύει στη δημιουργία ενός ανθεκτικού, συμπεριληπτικού και κοινωνικά δίκαιου πλαισίου που μειώνει τις ανισότητες και ενισχύει την ισόρροπη ανάπτυξη ανάμεσα σε αστικές και αγροτικές περιοχές. Έμφαση δίνεται στην **αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών υγείας**, μέσω εκσυγχρονισμού κτιριακών εγκαταστάσεων και προμήθειας ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού, καθώς και στην υλοποίηση στοχευμένων δράσεων δημόσιας υγείας. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στην **αναβάθμιση υποδομών εκπαίδευσης** και στην εφαρμογή δράσεων **διά βίου μάθησης** για την ενίσχυση δεξιοτήτων και την προώθηση της κοινωνικής κινητικότητας, καθώς και στη **βελτίωση και συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων** και στην υποστήριξη αθλητικών γεγονότων που ενισχύουν την τοπική

Κατάρτιση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2026-2030

συμμετοχή και την κοινωνική ένταξη. Εξίσου σημαντική προτεραιότητα αποτελούν οι **κοινωνικές επενδύσεις**, που συμβάλλουν στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού, στη στήριξη των ευάλωτων πληθυσμών και στη διεύρυνση των ίσων ευκαιριών για όλους.

ΑΣ2 – Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών

Παρά τις σημαντικές προσπάθειες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης Προγραμματικής Περιόδου για τη βελτίωση των υποδομών και των μεταφορών, εξακολουθούν να υφίστανται κρίσιμες ανάγκες που απαιτούν συστηματική και στοχευμένη αντιμετώπιση. Ο ΑΣ2 στοχεύει στη συνολική αναβάθμιση της προσβασιμότητας, της οδικής ασφάλειας και της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση ενός σύγχρονου, ασφαλούς και αποδοτικού συστήματος μεταφορών που ενισχύει τη χωρική συνοχή και την αναπτυξιακή δυναμική της. Κεντρική προτεραιότητα αποτελεί η **αναβάθμιση, συντήρηση και επέκταση του οδικού δικτύου**, με στόχο τη βελτίωση της λειτουργικότητας των μετακινήσεων και τη μείωση των χωρικών ανισοτήτων, ιδιαίτερα σε περιοχές της ενδοχώρας. Επιπλέον, η **ενίσχυση της οδικής ασφάλειας**, μέσω παρεμβάσεων που στοχεύουν στη μείωση των ατυχημάτων, τον περιορισμό της επικινδυνότητας και την αναβάθμιση κρίσιμων σημείων του οδικού δικτύου.

ΑΣ3 – Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης

Ο ΑΣ3 στοχεύει στη μείωση της τρωτότητας των περιοχών και την προστασία της ανθρώπινης ζωής, του περιβάλλοντος και των κρίσιμων υποδομών της Περιφέρειας Κρήτης απέναντι σε φυσικούς και τεχνολογικούς κινδύνους, καθώς και στις ολοένα εντονότερες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Στο πλαίσιο του Άξονα, προτεραιότητα δίνεται στην **ενίσχυση της πρόληψης και της ανθεκτικότητας των υποδομών από φυσικές καταστροφές**. Παράλληλα, προωθείται η **αναβάθμιση της ικανότητας διαχείρισης κρίσεων** μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων που ενισχύουν την επιχειρησιακή ετοιμότητα και επιτρέπουν στην Περιφέρεια να ανταποκρίνεται άμεσα και αποτελεσματικά σε ακραία και έκτακτα φαινόμενα.

ΑΣ4 – Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα

Ο ΑΣ4 στοχεύει στην ενίσχυση της καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της Περιφέρειας Κρήτης, αξιοποιώντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα στους τομείς της έρευνας, του τουρισμού, του πολιτισμού και της αγροδιατροφής.

Κεντρική προτεραιότητα αποτελεί η **προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας**, μέσω παρεμβάσεων που ενθαρρύνουν τη μεταφορά τεχνογνωσίας ενισχύουν τις συνέργειες μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων και υποστηρίζουν την ενσωμάτωση καινοτόμων λύσεων στο παραγωγικό σύστημα. Παράλληλα, προβλέπεται η **ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων** –ιδίως των ΜΜΕ– μέσω δράσεων που υποστηρίζουν την ψηφιακή αναβάθμιση, τη βελτίωση της παραγωγικότητας και τη διεύρυνση της πρόσβασης σε νέες αγορές.

Στον τομέα του πολιτισμού, ο Άξονας δίνει έμφαση **στην προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος**. Η αναβάθμιση των πολιτιστικών υποδομών και η προβολή της πολιτιστικής

Κατάρτιση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2026-2030

κληρονομιάς συμβάλλουν ουσιαστικά στην ενίσχυση της εξωστρέφειας και στη διαμόρφωση μιας ισχυρής περιφερειακής ταυτότητας.

Η **ενίσχυση του τουρισμού** αποτελεί επίσης βασικό πυλώνα του Άξονα, με στόχο τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, την αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών και την ανάπτυξη ειδικών και θεματικών μορφών τουρισμού. Οι δράσεις αυτές διαμορφώνουν ένα ολοκληρωμένο μοντέλο ανάπτυξης, δημιουργώντας ισχυρές συνέργειες με τον πολιτισμό και την αγροδιατροφή και ενισχύοντας την εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητα της Περιφέρειας.

Α55 – Ψηφιακός Μετασχηματισμός

Ο Α55 στοχεύει στη συνολική αναβάθμιση του ψηφιακού περιβάλλοντος της Περιφέρειας Κρήτης, μέσω της ενίσχυσης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της υιοθέτησης σύγχρονων τεχνολογιών. Κεντρική προτεραιότητα αποτελεί η **ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση διοικητικών διαδικασιών**, με την ανάπτυξη ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων, την ψηφιοποίηση αρχείων και τη χρήση εργαλείων που μειώνουν τον διοικητικό φόρτο, επιταχύνουν την εξυπηρέτηση και ενισχύουν τη διαφάνεια. Παράλληλα, ο Άξονας προωθεί την **αναβάθμιση των ψηφιακών υποδομών και των ΤΠΕ**, μέσω της ενίσχυσης των δικτυακών υποδομών, της κυβερνοασφάλειας και της διαλειτουργικότητας των συστημάτων, ώστε να διασφαλίζεται η αξιόπιστη παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις.

Α56 – Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινο Μετασχηματισμός

Ο Α56 στοχεύει στην επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης της Περιφέρειας Κρήτης, μέσω παρεμβάσεων που ενισχύουν την ενεργειακή αποδοτικότητα, την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Προτεραιότητα αποτελεί η **ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων** και η **προώθηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας**, με στόχο τη μείωση του ενεργειακού κόστους και του περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Επιπλέον έμφαση δίνεται στην **προστασία και ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος**, με παρεμβάσεις που αφορούν την ενίσχυση και αξιοποίηση των **υδάτινων πόρων**, την αναβάθμιση των **υποδομών ύδρευσης**, καθώς και τη βελτίωση της **διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων**, προωθώντας την κυκλική οικονομία και τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων. Παράλληλα, ο Άξονας υποστηρίζει **αναπλάσεις οικισμών**, αναβάθμιση **δημοσίων κτιρίων** και δράσεις για **βιώσιμες αστικές μεταφορές**, συμβάλλοντας στη βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος, της προσβασιμότητας και της ποιότητας ζωής.

Α57 – Διοικητική Υποστήριξη

Ο Α57 στοχεύει στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας Κρήτης και στη διασφάλιση της αποτελεσματικής, αποδοτικής και διαφανούς υλοποίησης του ΠΠΑ 2026–2030. Αποτελεί υποστηρικτικό άξονα για το σύνολο των παρεμβάσεων του Προγράμματος, εστιάζοντας στην **αναβάθμιση των διοικητικών υπηρεσιών**, στη βελτίωση των διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης, καθώς και στην ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού.

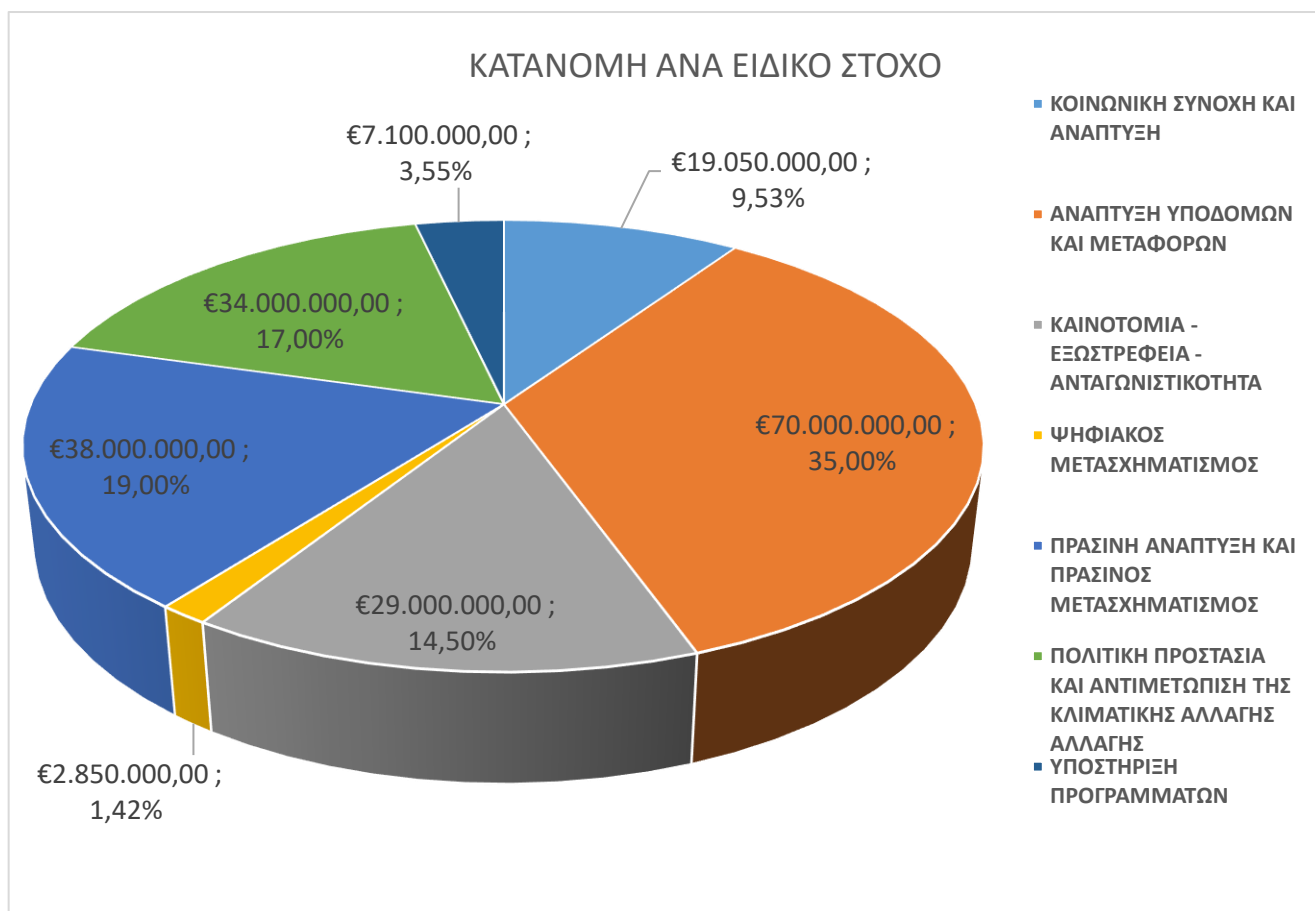
Κατάρτιση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2026-2030

Παράλληλα, ο Άξονας περιλαμβάνει και ενέργειες **Τεχνικής Βοήθειας** που υποστηρίζουν τον προγραμματισμό, την ωρίμανση, την παρακολούθηση και την υλοποίηση των έργων του ΠΠΑ, διασφαλίζοντας την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.

ε) **Προϋπολογισμός** (Κατανομή του Προϋπολογισμού σε Αναπτυξιακούς Στόχους)

Αναπτυξιακός Στόχος	Κατανομή Π/Υ
Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη	19.050.000,00 €
Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών	70.000.000,00 €
Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα	29.000.000,00 €
Ψηφιακός Μετασχηματισμός	2.850.000,00 €
Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός	38.000.000,00 €
Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης	34.000.000,00 €
Διοικητική Υποστήριξη	7.100.000,00 €
ΣΥΝΟΛΟ	200.000.000,00 €

Κατάρτιση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2026-2030

Κατάρτιση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2026-2030

στ) Υπηρεσία Διαχείρισης

Αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος είναι η **Διεύθυνση Σχεδιασμού και Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης** της Περιφέρειας Κρήτης, όπως ορίζεται στον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, ο οποίος εγκρίθηκε με το ΦΕΚ Β' 762/26.02.2021. Η Διεύθυνση αποτελεί τη αρμόδια υπηρεσία άσκησης της περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής και έχει ως αρμοδιότητα τον **σχεδιασμό, την κατάρτιση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την υλοποίηση** του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2026–2030, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της (άρθρο 12 ΟΕΥ).

Στη Διεύθυνση εντάσσονται τα Τμήματα **Σχεδιασμού και Διαδικασιών Ένταξης Έργων, Παρακολούθησης Υλοποίησης Έργων και Τεχνικής Βοήθειας**, τα οποία εξειδικεύουν τις επιμέρους αρμοδιότητες διαχείρισης, υποστήριξης και συντονισμού του Προγράμματος, διασφαλίζοντας την αποτελεσματική εφαρμογή του.